

A 106-a Zi Mondială a Migranților și Refugiaților

Mesajul Sfântului Părinte Papa Francisc

„Asemenea lui Isus Cristos, constrânși să fugă”

27 septembrie 2020

A primi, a proteja, a promova și a integra pe evacuații interni

La începutul acestui an, în discursul meu adresat membrilor Corpului Diplomatic acreditat la Sfântul Scaun, am enumerat printre provocările lumii contemporane drama evacuațiilor interni: „Conflictele și urgențele umanitare, agravate de tulburările climatice, măresc numărul de evacuați și se repercutează asupra persoanelor care deja trăiesc în stare de sărăcie gravă. Multe din țările lovite de aceste situații duc lipsă de structuri adecvate care să permită să se vină în întâmpinarea nevoilor celor care au fost evacuați” (9 ianuarie 2020).

Secțiunea Migranți și Refugiați din Dicasterul pentru Slujirea Dezvoltării Umane Integrale a publicat „Orientări pastorale despre evacuații interni” (*Citta del Vaticano*, 5 mai 2020), un document care își propune să inspire și să anime acțiunile pastorale ale Bisericii în acest domeniu deosebit.

Pentru aceste motive am decis să dedic acest mesaj dramei evacuațiilor interni, o dramă adesea invizibilă, pe care criza mondială cauzată de pandemia COVID-19 a exasperat-o. De fapt, această criză, prin vehemența, gravitatea și extinderea sa geografică, a redimensionat atâtea alte urgențe umanitare care chinuiesc milioane de persoane, izolând inițiative și ajutoare internaționale, esențiale și urgente pentru a salva vieți umane, la capătul agendelor politicilor naționale. Însă „acesta nu este timpul uitării. Criza pe care o înfruntăm să nu ne facă să uităm atâtea alte urgențe care aduc cu sine pătimirile multor persoane” (*Mesaj Urbi et Orbi*, 12 aprilie 2020).

În lumina evenimentelor tragice care au marcat anul 2020, extind acest mesaj, dedicat evacuațiilor interni, la toți cei care au ajuns să trăiască și încă trăiesc experiențe de precaritate, de abandonare, de marginalizare și de refuz din cauza lui COVID-19.

Aș vrea să pornesc de la icoana care l-a inspirat pe papa Pius al XII-lea în redactarea constituției apostolice *Exsul Familia* (1 august 1952). În fuga în Egipt copilul Isus experimentează, împreună cu părinții săi, condiția tragică de evacuat și refugiat „marcată de frică, nesiguranță, necazuri (cf. *Mt 2,13-15.19-23*). Din păcate, în zilele noastre, milioane de familii pot să se recunoască în această realitate tristă. Aproape în fiecare zi televiziunea și ziarele dau știri despre exilați care fug de foamete, de război, de alte pericole grave, în căutarea siguranței și a unei vieți demne pentru ei și pentru familiile lor” (*Angelus*, 29 decembrie 2013). În fiecare dintre ei este prezent Isus, constrâns, ca în timpurile lui Irod, să fugă pentru a se salva. Pe fețele lor suntem chemați să

recunoaștem fața lui Cristos înfometat, însetat, gol, bolnav, străin și închis care ne interpelează (cf. Mt 25,31-46). Dacă-l recunoaștem, noi vom fi cei care-i vom mulțumi pentru că l-am putut întâlni, iubi și sluji.

Persoanele evacuate ne oferă această oportunitate de întâlnire cu Domnul, „chiar dacă ochii noștri cu greu îl recunosc: cu hainele rupte, cu picioarele murdare, cu fața deformată, trupul rănit, incapabil să vorbească limba noastră” (*Omilia*, 15 februarie 2019). Este vorba de o provocare pastorală la care suntem chemați să răspundem cu cele patru verbe pe care le-am indicat în mesajul tot pentru această zi în 2018: a primi, a proteja, a promova și a integra. La ele aș vrea să adaug acum șase perechi de verbe care corespund la acțiuni foarte concrete, legate între ele într-o relație de cauză-efect.

Trebuie să cunoaștem pentru ca să înțelegem. Cunoașterea este un pas necesar spre înțelegerea celuilalt. Asta învață Isus însuși în episodul despre discipolii din Emaus: „Pe când vorbeau și se întrebau, Isus însuși, apropiindu-se, mergea împreună cu ei. Dar ochii lor erau ținuți să nu-l recunoască” (Lc 24,15-16). Când se vorbește despre migranți și despre evacuați, prea des se opresc la numere. Dar nu este vorba de numere, este vorba de persoane! Dacă le întâlnim vom ajunge să le cunoaștem. Și cunoscând istoriile lor vom reuși să înțelegem. Vom putea să înțelegem, de exemplu, că acea precaritate pe care am experimentat-o cu suferință din cauza pandemiei este un element constant al vieții celor evacuați.

Este necesar să devenim aproapele pentru ca să slujim. Pare sigur, însă adesea nu este așa. "Dar un samaritean care călătorea a venit lângă el și, văzându-l, i s-a făcut milă. Apropiindu-se, i-a legat rănila, turnând untdelemn și vin. Apoi, urcându-l pe animalul său de povară și ducându-l la un han, i-a purtat de grijă" (Lc 10,33-34). Fricile și prejudecățile - atâtea prejudecăți - ne fac să menținem distanțele de alții și adesea ne împiedică "să devenim aproapele" lor și să-i slujim cu iubire. A ne apropia de aproapele înseamnă adesea a fi dispuși să riscăm, așa cum ne-au învățat atâția medici și asistenți medicali în ultimele luni. Această apropiere pentru a sluji merge dincolo de simplul simț al datoriei; exemplul cel mai mare ni l-a lăsat Isus când a spălat picioarele discipolilor săi: s-a despuiat, s-a îngenunchat și și-a murdărit mâinile (cf. In 13,1-15).

Pentru ca să ne reconciliem trebuie să ascultăm. Ne învață asta însuși Dumnezeu, care, trimitându-l pe Fiul său în lume, a voit să asculte geamătul omenirii cu urechi umane: „Într-adevăr, atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât l-a dat pe Fiul său, unicul născut, [...] ca lumea să fie mântuită prin el” (In 3,16-17). Iubirea, aceea care reconciliază și mântuiește, începe cu ascultarea. În lumea de astăzi se înmulțesc mesajele, însă se pierde aptitudinea de a asculta. Însă numai printr-o ascultare umilă și atentă putem ajunge să ne reconciliem cu adevărat. În timpul anului 2020, timp de multe săptămâni tăcerea a domnit pe străzile noastre. O tăcere dramatică și neliniștitoare, care ne-a oferit însă ocazia de a asculta strigătului celui care este mai vulnerabil, al evacuaților și al planetei noastre grav bolnave. Și, ascultând, avem oportunitatea de a ne reconcilia cu aproapele, cu atâția rebuțați, cu noi înșine și cu Dumnezeu, care nu încetează niciodată să ne ofere milostivirea sa.

Pentru ca să creștem este necesar să împărtășim. Prima comunitate creștină a avut în împărtășire unul din elementele sale fundamentale: „Mulțimea celor care au crezut era o singură inimă și un singur suflet. Nici unul dintre ei nu spunea că ceea ce are este al său, ci toate le aveau în comun” (Fap 4,32). Dumnezeu n-a voit ca resursele planetei noastre să fie în folosul numai al câtorva. Nu, asta n-a voit Domnul! Trebuie să învățăm să împărtășim pentru a crește împreună, fără a lăsa în afară pe nimeni. Pandemia ne-a amintit că toți suntem în aceeași barcă. A ajunge să avem împreună preocupări și temeri comune ne-a demonstrat încă o dată că nimeni nu se mântuiește singur. Pentru a crește cu adevărat, trebuie să creștem împreună, împărtășind ceea

ce avem, ca acel băiat care i-a oferit lui Isus cinci pâini de orz și doi pești... Și au ajuns pentru cinci mii de persoane (cf. *In* 6,1-15)!

Trebuie să *implicăm* pentru ca să *promovăm*. De fapt, așa a făcut Isus cu femeia samariteană (cf. *In* 4,1-30). Domnul se apropie, o ascultă, vorbește inimii sale, pentru a o conduce după aceea la adevăr și a o transforma în vestitoare a veștii bune: „Veniți și vedeți omul care mi-a spus tot ce am făcut! Oare acesta este Cristos?” (v. 29). Uneori, elanul de a-i sluji pe ceilalți ne împiedică să vedem bogățiile lor. Dacă vrem cu adevărat să promovăm persoanele cărora le oferim asistență, trebuie să le implicăm și să le facem protagoniste ale propriei răscumpărări. Pandemia ne-a amintit cât este de esențială coresponsabilitatea și că numai cu contribuția tuturor - și a categoriilor adesea subevaluate - este posibil să se înfrunte criza. Trebuie „să găsim curajul de a deschide spații unde toți să se poată simți chemați să permită noi forme de ospitalitate, de fraternitate și de solidaritate” (*Meditație în piața "Sfântul Petru"*, 27 martie 2020).

Este necesar să *colaborăm* pentru ca să *construim*. Asta e ceea ce recomandă apostolul Paul comunității din Corint: „Vă îndemn, fraților, pentru numele Domnului nostru Isus Cristos, să fiți toți în armonie și să nu fie între voi dezordini, ca să fiți desăvârșiți în același cuget și în aceeași simțire” (*1Cor* 1,10). A construi împărăția lui Dumnezeu este o angajare comună pentru toți creștinii și pentru aceasta este necesar ca să învățăm să colaborăm, fără să ne lăsăm tentați de gelozii, discordii și dezbinări. Și în contextul actual trebuie reafirmat: „Acesta nu este timpul egoismelor, pentru că provocarea pe care o înfruntăm ne unește pe toți și nu face diferență de persoane” (*Mesaj Urbi et Orbi*, 12 aprilie 2020). Pentru a proteja casa comună și a o face să se asemene tot mai mult cu proiectul original al lui Dumnezeu, trebuie să ne angajăm să garantăm cooperarea internațională, solidaritatea globală și angajarea locală, fără a lăsa în afară pe nimeni.

Aș vrea să închei cu o rugăciune sugerată de exemplul sfântului Iosif, îndeosebi când a fost constrâns să fugă în Egipt pentru a-l salva pe Prunc.

Tată, tu ai încredințat sfântului Iosif ceea ce aveai mai prețios: pe Pruncul Isus și pe mama sa, pentru a-i proteja de pericole și de amenințările celor răi.

Dă-ne și nouă să experimentăm protecția sa și ajutorul său! El, care a simțit suferința celui care fuge din cauza urii celor puternici, fă ca să poată întări și proteja pe toți acei frați și acele surori care, forțați de războaie, de sărăcie și de necesități, părăsesc casa lor și țara lor pentru a porni la drum ca refugiați spre locuri mai sigure!

Ajută-i, prin mijlocirea sa, să aibă forța de a merge înainte, întărirea în tristețe, curajul în încercare!

Dăruiește celui care îi primește un pic din duiosia acestui tată drept și înțelept, care l-a iubit pe Isus ca pe un adevărat fiu și a sprijinit-o pe Maria de-a lungul drumului!

El, care câștiga pâinea cu munca mâinilor sale, să se îngrijească de cei cărora viața le-a luat totul și să le dea demnitatea unui loc de muncă și seninătatea unei case!

Îți cerem asta prin Isus Cristos, Fiul tău, pe care sfântul Iosif l-a salvat fugind în Egipt, și prin mijlocirea Fecioarei Maria, pe care el a iubit-o ca soț fidel după voința ta. Amin.

Roma, Sfântul Ioan din Lateran, 13 mai 2020,
Comemorarea Sfintei Fecioare Maria de la Fatima.

Papa Francisc

Traducere - pr. Mihai Pătrașcu